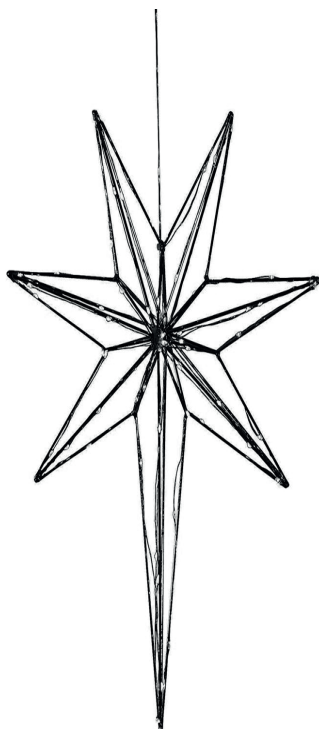

Kirvun

INKILÄN **joulu 2022**

Pyyntö joulutähdelle

Joulutähtönen armahin,
sulle huokaamme pyynnöin hartahin:
Vie joulun viestisi rajan taa
minne emme saa kynttilää kuljettaa...

Suo loistosi kummuille veljien,
jotka tiesivät, mitä on vastuu.
Jotka taisteli maallemme vapauden,
joita vieras nyt antura astuu.

Valos armahin sankarihaudoille vie
joiden ylitse jyrää nyt pikatie.
Hohda tuhansin kimaltein kalmiston puissa,
joiden juuret on allansa nukkuvain luissa.

He elävät täällä muistoissamme,
ovat Joulun mietteissä seuranamme.
Ja huurre ne haudat kukittaa,
sinne tähti vain katsoa saa...

Helmi Inkinen

Tutustu Kirvun sankarihauta-alueen ja siviilihautausmaiden historiaan os.
<https://karjalansankarihautausmaat.fi/> ja <https://karjalanhautausmaat.fi/>

Inkilä

N:o 77

2022 joulukuu

Hyvät Joululehden lukijat!

Vuonna 1901 Viipurissa perustettu sanomalehti Karjala joutui päättämään toimintansa vuoden 2022 elokuun alussa. Tilaajia ei vain ollut riittävästi eivätkä erilaiset säästötoimet riittäneet lehden talouden pelastamiseksi. Yksi yhteinen tiedonvälittäjä on nyt karjalaisilta poissa. Karjalan Liitto tutkii parhaillaan, josko lehden toimintaa voitaisiin jossain muodossa kuitenkin jatkaa. Pidämme peukkuja!

Meidän Inkilän – ja koko Kirvun lehdeksi laajentunut - aviiimme täyttää omalta osaltaan aukkoa. Ilmestymistiheytemme on kylläkin paremminkin harvakseltaan. Kirvun Pitäjäseuran uutiskirje Kirvukuulumisia ilmestyy 5-6 kertaa vuodessa, noin joka toinen kuukausi. Myös sukuseuroilla on omia uutiskirjeitä, joista saamme tuoretta tietoa. Mutta kyllä sanomalehti olisi aina sanomalehti; se on tuonut uutisia kaikilta karjalaisen toiminnan kentiltä koko Suomesta ja myös sieltä minne emme juuri nyt pääse. Jos siis lehti alkaa ilmestyä uudelleen, otetaan se omaksemme ja tilataan ahkerasti, vai mitä.

Juhannuslehdessämme kerrottiin Kirvun kirkonkylälle ilmestyneestä kyltistä, jonka mukaan sinne aletaan rakentaa uutta sotilaskylää. Valitettavasti kaikki tuttavamme ovat saaneet määräyksen olla pitämättä meihin yhteyttä, joten mitään uusia tietoja ei asiasta ole. Elämme siis edelleen Venäjän aloittaman sodan aiheuttamassa epätietoisuudessa.

Eilen oli Suomen 105-vuotispäivä. Kulunut vuosi on osoittanut entistä selvemmin, kuinka arvokkaita olivat isiemme ja äitiemme uhraukset vuosien 1939-1944 sodissa. Eivätkä uhraukset siihen loppuneet, vaan 430 000 suomalaista joutuivat jättämään kotinsa ja omaisuutensa kahdesti. Suomen uudelleen-rakentaminen vaati hiekkä ja kyynelitä. Mutta karjalaiset tekivät sen, minkä kohtalo ja vallanhaluinen naapuri teki välttämättömäksi. Joukossamme on nyt saman kohtalon kokeneita ukrainalaisia. Ja Ukrainassa on kylmää ja nälkää kokevia lapsia ja aikuisia. Muistetaan heitä ja omia köyhiä perheitä; jätetään joku joulujuttu vaikka ostamatta ja lahjoitetaan parempaa mieltä sekä kotimaisiin että ukrainalaisiin perheisiin.

Hyvän Joulun terveisin Inkisen kaupan Hannele

Poisnukkuneet

Hannu Tapani Tomminen
Milja Eräkorpi os. Kaija
Pentti Inkinen
Teuvo Saarela
Martti Koljonen
Martti Kärpänen
Antti Illi

Heikki Jääskeläinen:

Kuoleman- ja elämänjunat

Puhe pyhäinpäivänä Kirvun evakkojen hautamuistomerkillä Hämeenkyrön vanhalla hautausmaalla

Jo edesmennyt hyvä ystäväni sai virkamääräyksen Liettuan pääkaupunkiin Vilnaan.

Tunnollinen virkamies tutustui asemapaikkaansa satunnaista kävijää tarkemmin. Hän löysi Paneriun tuhoamisleirin, sen tuhkahautausmaan ja parakkimuseon.

Parakit olivat radan tuntumassa. Niissä soitettiin äänitettä, kuinka junat lonksuttivat, jarrut vinkuivat - ja uusi ryhmä saapui leiriin.

Timo koki tämän niin vahvasti, että aina kuullessaan junan, hän ahdistui. Ajatukset menivät Paneriun kuolemanleiriin.

Timo kuuli kuolemanjunan äänen nauhalta. Emme osaa kuvitella, kuinka äänen kokivat junien matkustajat ja jo parakkeihin siirretyt, viimeistä siirtoa odottavat.

Tänään matkalla Hämeenkyröön pysähdyimme evakkojen elämänjunan seisakkeella Siurossa, jonne junia saapui aikanaan lonksaten kuten Vilnan Paneriuun.

Kuinka monen päivän junamatka Sairalasta Siuroon sujui, miltä kiskojen ääni kuulosti, miltä nälkä tuntui lapsen, äidin ja vanhuksen vatsassa? Miten Siuron asemalla ilmoitettiin, ketkä jäävät junasta, yöpyvät asemarakennuksessa ja Siuron kirkolla?

Jotakin tästä jälkikoimme Siurossa, kun Jorma, kokemusasiatuntijamme, tästä kertoi. Siuron kirkon tornista näkyvät olivat - kuten joku meistä sanoi - miltei yhtä ihanat kuin Kirvun kirkolta.

Meillä tällaiset junat olivat elämänjuna, vaikka hävittäjälentäjät niitä seurasivatkin.

Junien ääniä vahvempia olivat kirkkojen kellot. Etenkin Turun tuomiokirkon kellot, joiden lyönnit klo 12 presidentin puoliso Gerda Ryti pyysi radiopuheessaan omistamaan rukoukselle synnyinmaan puolesta. - Nuo kellot soivat yhä.

Kirvun kirkonkellot eivät enää soi. Tosin yksi niistä soi Orimattilassa, kun haetaan saatetaan kirvulaissyntyistä vainajaa. Ja Siurossa näimme Ihantalalan kirkonkellon. Siuro kun oli monen ihantalaisenkin evakkomatkan välietappi.

Kuulemme Orimattilaan pelastetun kellon ääntä (kuului kaiuttimesta), rukoilemme kukin hetken hiljaa vuoden aikana kuolleitten läheisten kirvulaisten ja heidän jälkeläistensä - yhteisten vainajiemme puolesta.

Alussa mainitsemani Timo oli vienankarjalaisen pakolaisen lapsi. Useimmat meistä ovat Kirvun evakkojen lapsia. Keskuudessamme on nyt Ukrainan pakolaisia ja kohta heidän jälkeläisiään. Toivotamme heidät tervetulleiksi joukkoomme. Rukoilemme rauhan puolesta.

Pyhä Kolmiyhteinen Jumala, Vahvista meissä toivoa, kun sodan uhka ahdistaa.

Varjele Ukrainan kansaa.

Säästä ihmiset sodan kärsimyksiltä, suo etteivät perheet jää sen jalkoihin.

Vahvista yhteyttä ihmisten, kansojen ja valtioiden välillä. Auta löytämään tie kestävään rauhaan ja sovintoon.

Vapahtajamme Jeesus Kristus, tule sinä rauhaksi levottomiin sydämiimme. Tee meistä rauhasi välikappaleita työpaikoilla, luottamustoimissa ja ystävien parissa. Aamen.

In memoriam

Teuvo Saarela

4.2.1941 -13.5.2022

*Yö kun aamuksi vaihtui, tuli tyyntä ja hiljaista niin,
yksi portti vain hiljaa aukes ja iäksi suljettiin.*

Kiillotan isäni palkintolusikoita miettien samalla menneitä vuosikymmeniä. Kahvi- ja soppalusikoita on jäljellä paljon, vanhin vuodelta 1953. Isäni oli silloin 12-vuotias. Kärköläläisen sisarusperheen vanhin lapsi vietti aikaansa urheillen – kuten hiihtäen, suunnistaen, maastossa juosten, pituutta ja korkeutta hypäten. Tulipa hänelle tutuksi myös Järvelään asettuneen Kirvun Vilkkaan voimistelutunnitkin. Ulkona liikkumisesta jäikin terveellinen tapa – metsän antimia isä keräsi ahkerasti vielä viimeisinä vuosinaanakin ja suunnistuksen torstairastit kutsuivat liikkumaan Lahden Salpausselän mäkisissä maastoissa.

Isä oli vähäpuheinen ja vaatimaton metallimies, ei hämäläisenä turhia turissut, eikä pitänyt meteliä itsestään. Mutta Kirvuun ja Inkilään suuntautuvilla matkoillamme hänestä kuoriutui kelpo matkakumppani ja sotahistoriaan perehtyneenä hän osasi kertoa Karjalankannaksella käydyistä taisteluista. Ja tunsipa hän hyvin Kirvun historiaakin. Inkilän matkoja teimme yhdessä vuodesta 1993 lähtien lähes vuosittain. Isä oli matkoilla mukana osallistuen myös Kirvun kirkon ja hautausmaa-alueiden siivoustalkoisiin ja pyhäinpäivämatkoille. Isä julistettiin takavuosina Inkilän kyläpäivillä inkiläläiseksi, vaikka hämäläinen syntyperältään olikin.

Isäni syntymäpäivä 4.2.1941 oli merkittävä päivä monella muullakin tapaa, sillä • Kaarlo Kangasniemi, olympiavoittaja ja Suomen ensimmäinen olympiamitalisti painonnostossa syntyi samana päivänä • Jääpallomaatottelu Suomi-Ruotsi pelattiin Helsingin Olympiastadionilla • Ilmasotakoulun harjoituskone Tuisku TU-177 murskautui järven jäälle. Surmansa sai reserviupseerioppilas Sulo Päiviö Saarela. Sulo Saarela antoi näin Teuvo Saarelalle paikkansa elämässä.

Kuten ei ole enää matkoja Kirvuun, ei ole enää isää, jolle soittaa, kun mieleen tulee asia, joka pitäisi selvittää. On vain muistot. Pidetään siis muistoistamme kiinni, älkäämme antako niiden haalistua.

Teija Sipiläinen

Inkilän kylätoimikunnan pj

Hannua muistaen

”Päättyy yö, aamu saa.

Uusi päivä kun kirkkaana koittaa...

Rakastan elämää, joka uutena aamussa aukee.

Rakastan elämää, joka uupuen illassa raukee.” ...

Tämä laulu, Rakastan sinua elämä, raikui Kuivannon Koivumaalla, Hannun synnyinkodissa, talon nuoren laulajapojan heleällä äänellä. Hannu oli vasta 7-vuotias, kun ohikulkijat ja vieraat ihastelivat Hannun taidokasta laulantaa pihapiirissä, vehmaan suven keskellä. Hannulla ei vielä ollut lukutaito täysin hallinnassa, mutta nuori ”mestari” oppi laulujen sanat ja sävelen radiota kuunnellen.

Lapsuus oli Hannulla hyvinkin turvaisaa aikaa kolmen sukupolven siirtokarjalaiskodissa, 50- ja 60-luvuilla. Opintie sujui nuoren miehen tarmolla ja päättyi vuonna 1982 Turun yliopiston lastentarhanopettajan tutkintoon kiitettävästi. Valmistumisjuhla oli erityisen puhutteleva, sillä Hannu lauloi soolo-osan Kari Rydmanin sävelmästä, Niin kaunis on maa:

”Aurinko nousee, on kastetta maassa. Aika on herätä,
nousta ja lähteä, kohdata ystävä kallehin...

Aurinko laskee, jo pitenee varjot. Aika on eron ja jäähyväisten.
Poissa on ystävä kallehin...”

Hannu toimi lastentarhanopettajan Mäntsälässä ja Orimattilassa, kunnes työura päättyi vakavaan sairauteen. Musiikki oli tärkeä osa Hannun elämää. Hannun tarkka korva tunsikin sävelten soinnin. Lahden Bach-kuorossa Hannu lauloi useita vuosia mm. Johann Sebastian Bachin Matteus- ja Johannes-passioissa, puhuttelevissa teoksissa, alkuperäisellä saksan kielellä. Gregoriaaninen kirkkomusiikki oli Hannulle hyvinkin tärkeää, samoin vanhoista, kuuluisista säveltäjistä Gustav Mahlerin teokset olivat Hannulle läheisiä ja rakkaita ja ne olivat päivittäin levylautasella. Kotistudiossa Hannu avasi vanhojen mestareiden teoksia, niitä taidolla tulkiten.

Mutta Hannu oli Karjalan poika!

Kirvu ja Inkilä sekä erityisesti Hanskalan kotikunnaat siellä Hakolahden perillä olivat Hannulle maailman kalleimmat ja rakkaimmat. Niille äitiemme ja isäimme synnyin- ja kasvuseuduille hän kovin halaji, etenkin aina kevään koittaessa hän tunsikin kaipuuta juurilleen, koti-Karjalaan!

Hannu lauloi myös Kirvun Lauluseuran kuorossa pitäjä- ja kyläjuhlassa. Kirvun Lauluseuran muistoadressissa Hannulle oli kyynelten peittämät säkeet Karjalan lapselle: ”Sain soiton, laulun lahjan sydämeen. En niitä vaihtais onneen maalliseen. Kun kaipaus saa mielen murheeseen, teen lauluun surullisen sävelen. Kun ilon riemun vuoro milloin saa, se myöskin lauluissani kajahtaa.”

Hannua paljosta kiittäen ja ikävöiden

Hannun poika Juhana sekä Tarja

Veljet Matti ja Pentti

”NELJÄN VUOROKAUDEN KULUTTUA SAAVUTIMME MÄÄRÄNPÄÄMME SIURON ASEMAN”

**Veikko Heino kertoo koulupiirikirjassa
Veitsijoen varrella (ss. 311-312)**

Huolestunein tuntein meilläkin elettiin helmikuussa 1940. Kun pidin selkääni uunia vasten, niin tärinä tuntui tulevan siihen maan kautta. Oli alkanut Summan läpimurto.

Meillekin tuli käsky lähteä evakkoon. Isäni, Olavi ja Aili jäivät vielä Veitsjoelle huolehtimaan talosta ja karjasta, mutta äiti, Saimi ja minut vietiin isän kuljettamina Sairalan asemalle, jossa muiden veitsjokilaisten kanssa nousimme sirpaleiden repimään härkävaunuun.

Kamina oli härkävaunun keskellä ja lattiat ihan jään peitossa, koska pakkasilmat olivat ankaria. Härkävaunun laverilla ei ollut patjoja eikä peittoja. Erityisen järkyttävinä ovat jääneet mieleeni Elisenvaaran risteysaseman pommikuoppaiset maisemat, joita katselin kuun valossa härkävaunun raoista. Olen jälkepäinkin monesti ihmetellyt, kuinka Huuhtasen Aili selvisi kahden pienen poikavauvansa kanssa neljä vuorokautta tässä kylmässä härkävaunukyydissä, jonka aikana ei voinut peseytyä eikä saada kuivia vaatteita pienille lapsille.

Junamatkan aikana tuli pommitusvaarakin ja meidät komennettiin härkävaunuista ulos hanteen ja metsään. Me nuoremmat juoksimme metsään, mutta vanhukset jäivät vaunuihin, joista poistuminen oli heille liian vaikeaa.

Neljän vuorokauden kuluttua saavutimme määränpäämme Siuron aseman Porin radan varrella. Matkan aikana saimme kerran lämmintä keittoruokaa, jota lotat tarjoilivat isoista maitotonkista.

Meidät sijoitettiin ystävälliseen Servon taloon Viljakkalassa. Saimme yhden kamarin asuttavaksemme.

Maaliskuun 13. päivänä 1940 kuulin uutisista Moskovan rauhan ehdot. Itkin pitkään ja katkerasti, koska tajusin, että lapsuuskotini Kirvun Veitsjoella oli jäänyt rajan taakse vihollisen omistukseen. Isäni haki meidät Viljakkalasta sukulaistaloon Ruokolahden Puntalaan, jonne karja ja vähäinen irtaimistomme oli tuotu.

Edessäni oli taas tuntematon tulevaisuus.

Hämeenkyröön mentiin pyhäinpäivänä 2022 Siuron rautatieaseman kautta, kuten evakot kevättalvella 1940. Evakkojen jälkeläisiä Siuron aseman portailla. Kuva Veikko Niskavaara.

Evakkojunassa 1940 Siuroon saapunut Jorma Huuhtanen luki kertomusta, jossa ihmeteltiin hänen äitinsä selviämistä kahden vauvan kanssa neljän päivän kylmästä kyydistä junan härkävaunussa. Veikko Heino teksti ohessa.

MUISTOKOIVUMME KUULUMISIA

Tervehdin teitä, tänäkin vuonna, lämpimästi Kirvun Inkilän väki. Olen varttunut vuoden verran täällä Kärkölän kirkkotarhassa teidän muistopuunanne. Juureni ovat kiinnittyneet kirkkotarhan maahan. Lehvistöäni tulen, kuten lupasin, levittämään tulevina vuosina. Lehtiäni en ole vielä varistanut, kunhan ilmat viilenevät, annan lehtien putoilla.

Muistokoivunne Fastigiata Joes,

Kärkölä 2.11.2022

Kirvun sotaorpoja etsitään

Kirvulaiset sotaorvot Anneli Valtonen ja Martti Ovaska esittivät Kirvun Pitäjäseuralle toivomuksen kirvulaisten sotaorpojen kartoittamisesta ja heidän haastattelustaan yhteistä julkaisua varten. Tavoitteena on kerätä muisti- ja kokemustietoa sodan, evakkomatkan ja isän/äidin menettämisen aiheuttamista elinikäisistä haavoista.

Pitäjäseura on asettanut hankeryhmän syksyllä 2022. Tarkoitus on haastatella niin monta sotaorpoa kuin mahdollista; nuorimmatkin Kirvussa syntyneet orvot ovat jo 78-vuotiaita, joten aikaa ei ole paljon.

Onko perheessäsikin kirvulainen sotaorpo?

Jos omissa vanhemmissasi/isovanhemmissasi on sotaorpo, pyydämme ilmoittamaan yhteystiedot os. kirvu@kirvu.fi. Sovitaan yhdessä, kuka hänet haastattelee, sinä itse vai joku hankeryhmästä/avustajista. Haastattelut on tarkoitus tehdä vuoden 2023 aikana ja aineistosta tehdään sen jälkeen julkaisu.

Talvisodan sotaorpo Kurkijoen Särkijärvellä; Kyytinen, Pekka, kuvaaja 1939–1940, Museovirasto

Aineiston jatkokäytöstä sovitaan erikseen. Aineisto säilytetään Kirvun Kotiseutuarkistossa Mäntsälässä.

**Yhteistyöstäsi jo nyt kiittäen
Kirvun Sotaorvot -hanke
Hannele Inkinen, 050 581 2434**

Kärppälästä Jalasjärven ja Sofiebergin kautta uuteen kotiin Lappilaan

Jatkoa Inkilän joululehden 2021 tarinaan evakkojuurista

KÄRPPÄLÄSSÄ KESÄ 1940 - SYKSY 1941 KAAJA, KESÄHUVILA JA MATTILA

Kesän Äiti Elina ja Marjatta viettivät Kaajalla. Syksyn kylmien saapuessa ison talon majoitustilat osoittautuivat kylmiksi, vaikka muuten ilmapiiri olikin lämmin. Äiti hakeutui pian uuteen paikkaan, varsinkin kun Marjatta oli vielä kovin pieni, alle vuoden ikäinen. Asumukseksi löytyi eräs kesähuvila Karkun Kärppälästä. Sen sijaintia emme pystyneet selvittämään yrityksistämme huolimatta. Ilmeisesti huvila on sijainnut Rautaveden rannalla. Kaajan nuori emäntä lupautui vielä asiaa selvittämään viime kesän käynnin yhteydessä.

Matkamme siis jatkui kesällä 2022 juhannuksen alla Karkun Kärppälään ja aluksi seuraavaan kohteeseen Mattilan taloon. Marjatan ja minun lisäksi sain puolisoni Liisin mukaan. Häinkin alkoi tuntea mielenkiintoa evakkojuuriin. Hänen isänsä kotiseutu on Valkjärvellä, ei niin kovin kaukana Kirvusta.

Matkamme alkoi 13. 6. Sastamalasta Tyrvään pappilasta. Siellä on nykyään laadukas ravintola. Voin suositella, sillä tiedän miltä hyvä ruoka maistuu. Pappila on entisöity upeasti ympäristöineen ja puistoineen ja omistaja on entisöinyt myös Mattilan päärakennuksen, joka toimii nykyään Mattilan majatalona. Ympäristöön on rakennettu myös laadukas ratsutila. Tyrvään pappilan ja Mattilan majatalon ovat entisöineet Jarmo ja Kirsi-Maria Nieminen. Entisöinnit on toteutettu hyvällä maulla ja pieteetillä. Varsinainen kulttuuriteko. Varsinkin Mattila, jossa Marjatta keväällä täytti ensimmäisen vuotensa, teki meihin muistiin jäävän vaikutuksen.

Tilatessani majoitusta ihmettelin hieman majoituksen hintaa. Saavuttuamme majataloon en enää ihmetellyt. Meillä oli yhdeksi yöksi melkoisesti tilaa ja omaa rauhaa kaikkine mukavuuksineen. Oheiset kuvat puhukoot puolestaan. Oli todella nostalginen olo varsinkin Marjatalle, joka kulki läpi talon useaan otteeseen ihailien erityisen hyvällä maulla entisöityä Mattilaa. Marjatalle on kerrottu, että Isä-Einon siellä ollessa hän oli vilkuttanut isän töihin lähtiessä ikkunasta. Hän oli löytävinään kylätielle avautuvan ikkunankin. Tieni on harvoin kulkeutunut Hämeeseen ja nykyisen Sastamalan alueelle. Kaunista on Hämeessä. Talot ovat suuria ja valtaosaltaan hyvin hoidettuja. Äveriästä maatalousseutua.

Marjatta täytti Mattilassa ensimmäisen vuotensa. Hauska yksityiskohta on, että hän sai lahjaksi kolme hamekangasta. Karoliina mummolta, äidin siskolta Martalta ja tädiltä talosta, jossa isä oli väliaikaisesti töissä.

Mattilan talon edessä 1941. Ida Pakarinen, Laurilan Kaisa, Karoliina mummo ja Äiti-Elina sylissä Marjatta.

Mattilan majatalo.

Mattilan salissa Marjatta ja Liisi.

Mattilan keittiö.

Mattilan talon rahvaan puoli.
Liisi ja Marjatta neuvottelevat päivän ohjelmasta.

VÄLIRAUHAN AIKA INKILÄSSÄ JA JALASJÄRVI

Marraskuussa 1941 lähdettiin taas iloisesti Inkilään. Siellä perhe alkoi jälkien siivoamisen jälkeen rakentaa uutta elämää. Se onkin oma tarinansa eikä kuulu tähän evakkoaikaiseen juttuun. Muutama kuva kuitenkin, jotka liittyvät Marjatan kasvutarinaan. Inkilän ajasta Marjatalla alkaa olla jo selkeitäkin muistoja. Siskomme Helmi Kirsti Elina syntyi Inkilässä vuoden 1943 alkupuolella. Evakkoon lähdettiin taas kesällä 1944.

Marjatta Harjulassa välirauhan aikaan.

Mattilasta suuntasimme eteenpäin Jalasjärveä kohti. Ukkimme Juho Pakarinen on haudattu Kankaanpähän. Surullinen episodi evakkomatkalta on, että hän menehtyi Kankaanpäässä sairastuttuaan vakavasti. Hieman hämärän peittoon on jäänyt, miksi hän yksin sinne matkusti. Päätimme poiketa matkalta sen verran, että pidimme hiljaisen hetken ukkimme haudalla ja kukitimme sen ukkia muistaen.

Ukin hauta Kankaanpäässä.

Jalasjärvellä evakkomatkalaiset päätyivät Komsin kylän Ala-Koskelan taloon. Sinne he saapuivat keskellä kauneinta kesää 1944. Isä-Eino oli Jatkosodassa Suur-Suomea rakentamassa, loppuvaiheessa mm. Taipaleessa. Ei taaskaan aivan helpoimpia

paikkoja. Haavoituttuaan hän tosin lienee ollut jonkin aikaa melskeistä pois.

Komsin kylän ja Ala-Koskelan löytäminen ei sekään ollut aivan helpoin tehtävä. Oli tieto, että Jalasjärvellä oli oltu, mutta missä? Kunnalta ei tässäkin tapauksessa apuja löytynyt. Selattuamme papereita ja käytyä kirjeenvaihtoa löysimme erään kirjeen lähettäjä tiedoista postitoimipaikan "Kamri". No sehän se sitten? Jalasjärveltä vaan kun ei kyseistä kylää löytynyt. Taas piti ottaa kartat esiin ja entisenä maantieteilijänä kävin läpi monet karttapohjat. Viimein taas Maanmittauslaitoksen retkikartta pelasti. Epäselvän tekstin todellinen nimi saattoi olla Komsu ja näin olikin. Ala-Koskelan talo taas löytyi Jalasjärven museon ystävällisen edeskävyn Hilikka Haapamäen avustuksella. Näin saimme yhteyden Ala-Koskelaan ja taas kerran ystävällisen, jopa innostuneen vastaanoton entisille evakkoasujille.

Marjatta oli yhteydessä etukäteen puhelimitse talossa asuneeseen ikätoveriinsa Kaisu Marttilaan. Marjatan kanssa he olivat leikkineet lapsena ja molemmat olivat muistavinaankin ajan. Valmistauduimme matkaan myös tapaamalla ystäviemme Jalasjärveltä kotoisin olevia tuttuja.

Ala-Koskelan tila on melkoisen suuri ja nykyisellään maataloustuotanto on teollista. Lehmiä on 150 ja sikoja noin 1000. Iso oli tila sodankin jälkeen eikä evakkoja pieniin taloihin otettukaan. Kävimme evakkoaikaisia asioita läpi yhdessä Kaisu Marttilan ja nykyisen isäntäväen kanssa. Talossa oli ollut paljonkin evakkoja. Erityistä muistijälkeä Äiti-Elinan ja Marjatan ajasta ei leikkitoiveruuden lisäksi löytynyt. Kahvittelun ja mehuhetken jälkeen emäntä esitteli meille modernin navetan, joka olikin melkoinen kokemus. Lehmiä 150, jotka käyskentelevät vapaana sekä sisällä että ulkona. Esittelyn jälkeen talon aiempi emäntä esitteli vielä talon historiaa kertomuksin ja valokuvin. Miellyttävä oli vierailu Ala-Koskelaankin. Uudelleen tapaamisen toivotuksin jätimme jäähyväiset Ala-Koskelaan.

Ala-Koskela 1944.

Ala-Koskelassa. Kaisu Marttila, Seppo, Liisi ja Marjatta.

HYVINKÄÄN KAUTTA LAPPILAAN 1944-1947

Jalasjärveltä tuli muutto syksyllä 1944 Hyvinkään lähelle Sofiebergin kartanon kupeeseen. Sinne asettui melkoinen joukko karjalaisia, etupäässä inkiläläisiä. Jossain vaiheessa koko Pakarisen pesue asusti kahdessa kartanon ns. kasarmissa. Samoin myös Huuhkat ja Anttoset. Kolme vuotta elettiin kasarmielämää ja silloin valmistauduttiin ainakin loppuvaiheessa vakituiseen siirtolaisasutukseen. Isä-Eino oli kartanossa tallimiehenä ja Äiti-Elina hoiteli taloutta kotiäitinä. Kotieläimemme olivat kartanon navetan tiloissa. Kaksi lehmää Sievä ja Tullero, kaksi hevosta Tähti ja Ramppari sekä lampaat, kanat ja porsas. Osa eläimistä oli matkannut Inkilästä asti. Lapsia oli kasarmeissa paljon ja leikkiä sekä meteliä riitti. Marjatta on 2017 Inkilän lehteen kirjoittanut muistoja ajasta lapsen näkökulmasta.

Sofiebergin kartano.

Marjatta osoittaa kasarmin paikkaa.

Kasarmi, jossa Pakariset asuivat.

Muutimme Lappilaan syksyllä 1947. Muut Pakarisen veljekset jäivät kartanon nurkkiin pyörimään. Jostain syystä Vennamo heitti meidät Lappilaan. Ilmeisesti Äiti-Elinan peruja olleen Harjulan maiden takia? Lappilassa asuimme lyhyen aikaa koulunmäellä. Sen aikana allekirjoittanutkin näki jo päivänvalon syksyllä 1947.

Siirtolaistilamme saimme Lappilasta Luutasuon ja radan välistä. Korkein kohta oli Kirkkokallio. Kai sieltä oli joskus kirkon torni näkynyt. Peltoa raivattiin ja rakennuksia vähitellen rakennettiin. Oli mökki, sauna, navetta ja lato. Ensimmäiset muistikuvani ovat sieltä. Iso kivi, jonka viereen meille lapsille oli rakennettu leikkimökki. Muurahaismäki, jonka päällä oli iso

muurahaispesä. Suo, joka oli hieman pelottava. Sieltä tuli hallapahus syksyisin ja muistan sen pelottavana, koska koko perhe oli huolissaan tulevan vuoden leivän vuoksi. Hellyttävin muistoni on, kun isä otti minut ensi kerran äeksen päälle äestäessään peltoa. Kyllä oli pollevaa istua äkeen päällä ja pidellä sivukiskoista kiinni.

Lappilan aika jäi valitettavan lyhyeksi Isä-Einon sairastuttua. Elämä olisi saattanut muodostua toisenlaiseksi, jos olisimme voineet jatkaa Lappilan latuja. Toisaalta voi olla kiitollinen, että viisas äitimme jaksoi ajoittain vaikeistakin lähtökohdista kouluttaa koko katraan. Kiitos Äiti-Elinalle ja Isä- Einolle kaikesta.

Marjatta ja Seppo
Harjula / Kassinlahti
Inkilä
Kuvat Seppo Pakarinen

Perhealbumi

Lämpimät Onnittelut viime kevään ylioppilaalle **Saara Inkiselle**.

Saaran isovanhemmat Teppo ja Heidi Inkinen,
isovanhemmat isän puolelta Alpo ja Heli Inkinen.

Valmistuneita

Alexi Sallinen valmistui syyskuussa sotatieteiden
maisteriksi ja

Anna Etzell joulukuussa sosionomiksi. Molemmilla juuret
Inkilässä.

Pyöreitä vuosia

Onnittelut Inkilän pojalle **Seppo Inkiselle**
toukokuussa vietetyn 80-vuotispäivän johdosta!

Onnittelut Inkilän tytölle **Riitta Hämäläiselle**
elokuussa vietetyn 70-vuotispäivän johdosta!

Onnittelut Hakolahden tytölle **Tellervo Saarelalle**
os. Niukkanen,
80 vuotta 25.12.2022.

Kihloissa

Eemeli Sipiläinen ♥ Mari Haarala

Eemelin sukujuuret ovat vahvasti Sairalassa (Suni), Hakolahdessa (Reimi) ja Viipurin maalaiskunnassa (Sipiläinen) (kuva Teija Sipiläinen)

Vihitty

Aleksi Sallinen ♥ Ella Isola

Aleksin sukujuuret Inkilässä.

Vauvautisia

Kauppiaspari Mikko ja Iida Inkisen pojan Kaunon tyttären Leenan tyttären Mirjan tyttären Hanna-Maijan ja puolison Antti Mustalahden perheeseen on 15.6.2022 syntynyt poika **Eetu Oliver**. (Kuva Hanna-Maija Mustalahti)

Kauppiaspari Mikko ja Iida Inkisen pojan Pentin tyttären Paulan pojan Lauri Laineen ja puolison Maijan perheeseen on 6.10.2022 syntynyt poika **Nooa Armas Mikael**. (Kuva Lauri Laine)

Tapahtuu 2023

Kuva Heikki Jääskeläinen

Inkilän Tarinaleiri

toivottaa kaikki lukijat tervetulleiksi
Kärkölään Kalliopirtille 25.-26.3.2023!

Seuraa ilmoittelua Inkilän ja Kirvun nettisivuilla ja FB-profiileissa, Kirvukuulumisia-utiskirjeessä sekä paikallislehdistä Lahden seudulla.

Leirillä voi yöpyä tai käydä vain jompanakumpana päivänä. Ollaan yhdessä, lauletaan, tarinoidaan, syödään hyvin, saunotaan ja uidaan avannossa!

Kirvun Kihut eli Kirvu-juhlat

ovat tulossa elokuun 2023 lopulle Itä-Suomen suuntaan. Mennään niin lähelle Kirvua kuin se olosuhteisiin nähden on mahdollista. Lisää tietoa tulossa kevätpuolella!

<https://inkila.yhdistysavain.fi/>, www.kirvu.fi , www.facebook.com/groups/117550663323 ,
www.facebook.com/groups/kirvu

Kirvukuulumisia-utiskirje ilmestyy 5-6 kertaa vuodessa sähköposteihin. Sen voi tilata os. kirvu@kirvu.fi

Uusia Kirvu-juurisia! Vauvauutisia – kampanja jatkuu

Vuoden 2022 aikana on lähetetty 26 perheeseen rotinarinkeli. Kyseessä ovat perheet, joissa sattui vuoden 2022 aikana iloinen perhetapahtuma: syntyi uusi Kirvu-juurinen vauva, vunukka.

Juuriakyliä oli jälleen monia: Ahola, Hannukkariikonen, Hauhiala, Inkilä, Jantula, Kirkonkylä, Lietlahti, Läylölä, Merola, Meskala Ovaskankylä, Rätykylä, Sairala, Torajärvi, Vasikkala, Vehkapää, Veitsjoki, Virola ja Ylikuunu.

Ilmoita uudesta vauvasta os. kirvu@kirvu.fi. Tarvitaan tieto vauvan

- nimestä, jos se jo on annettu
- syntymäpäivästä
- osoitteesta
- vanhemman puhelinnumerosta Postin lähetyksilmoitusta varten
- juurikylästä

Seuraavat rotinarinkelit toimitetaan ennen pääsiäistä 2023 Lappeenrannasta Juho Pullilta eri puolille Suomea.

Kirvun Pitäjäseura ry

Ketkä jäivät Kirvuun talvisodan jälkeen?

Inkilän Juhannus 2022 -lehdessä oli Lasse Koskisen kiinnostava artikkeli ”Kaksi perhettä jäi Kirvuun talvisodassa”. Artikkelin kertoi otsikon aiheen lisäksi kirvulaisten molemmista evakkotaipaleista, takaisinvaltauksen jälkeisestä siivouksesta, siirto seurakuntien lakkauttamisesta ja kirvulaisten sijoittamisesta. Koskisen artikkelin lähteenä oli Kirvun vt. kirkkoherra Edvin J. Laureman muistio, jossa Kirvuun jääneistä kerrotaan seuraavaa:

--- Moskovan pakkorauhan jälkeen alkoi viranomaisten toimesta pakkoevakuointi, vaikkakin esiintyi haluttomuutta poismuuttamiseen. --- Käytännöllisesti katsoen kaikki väestö evakuoitiin pois. Vain kaksi maanviljelijäperhettä jäi Kirvuun. Toinen, Holopaisen perhe, oli paikkakunnalle hiljattain muuttanut. Tämän perheen valtiollisesta mielipiteestä ei oltu täysin selvillä. Toinen, Tuomas Munukan perhe oli vanhaa kirvulaista perua ja lukeutui porvarillisiin. Munukan perheen paikoilleen jäämisen syytä ei tiedetty. Kun kirvulaiset vuonna 1941 palasivat kotiseudulle, ei tavattu kumpaistakaan perhettä, eikä heidän taloissaan merkeistä päättäen oltu asuttu pitkään aikaan.²

Tosiasiassa Kirvuun jäi talvisodan päätyttyä lapsen Munukan pariskunta, Holopaisen pariskunta, mutta ei näiden aikuinen poika, ja isäntä Juho Veijalainen. He nähtävästi saivat asua kodeissaan ainakin jonkin aikaa venäläisten tultua. Haluan tässä tuoda esiin näihin henkilöihin liittyvää asiakirjatietoa ja muistitietoa. Samalla käy ilmi, miten huhut saavat näin erikoisissa tapauksissa siivet alleen.

Tuomas ja Lydia Munukka

Tuomas (s. 10.1.1875) ja Lydia (o.s. Asp, s. 7.11.1876) Munukka asuivat Maamäen kylässä. He olivat talvisodan päättyessä maaliskuussa 1940 sen ajan mittapuun mukaan iäkkäitä, Tuomas oli 65-vuotias ja Lydia 63-vuotias. He olivat lopettaneet maanviljelyn vuoden 1938 lopulla ja asettuneet viettämään vanhuuden päiviä. Pariskunnalla

oli ollut yksi lapsi, Antti, ”Ati” (19.10.1897-11.11.1926), jonka varhainen kuolema oli kova isku Lydialle ja Tuomaalle. Heillä ei ollut enää vanhuuden turvaa pojastaan eikä tilalle jatkajaa. He myivät maatilansa isovanhemmilleen Juho Emil ja Maria (o.s. Henttonen) Hämäläiselle. Isovanhemmillani oli sitä ennen Lietlahdessa maatila, jonka he myivät, koska tilan peltoja ja metsiä oli kauempana talosta, ja heidän mielestään se oli hankalaa.

Talo, jossa Tuomas ja Lydia Munukka asuivat, kunnes he myivät sen isovanhemmilleen 1939. Kuvakaappaus Martti Aiolan [ent. Munukka] v. 1935 kuvaamasta filmistä. Airola oli muuttanut Amerikkaan ja tuli käymään Suomessa, mm. kotikylässään Maamäessä. Filmistä on tehty VHS-video ja myöhemmin DVD. Kirvun Kotiseutuarkisto.

Äitini Laina Ryyänen (o.s. Hämäläinen) kertoi minulle, että Munukat ostivat itselleen talon lähempää kirkonkylää. Talo oli Juho Lindbergin eli Limperin perikunnan. Padasjoelta kotoisin ollut Lindberg oli ollut mm. savotoilla, ja hän muutti 1930-luvulla Kirvuun viettämään vanhuudenpäiviään. Hän kuoli 1938, ja talo meni myyntiin.³

Talvisodan päätyttyä suomalaiset sotilaat kävivät tarkastamassa joka talon, ettei väkeä jäänyt Kirvuun. Munukat olivat piiloutuneet niin hyvin, etteivät sotilaat löytäneet heitä tai sitten sotilaat antoivat heidän jäädä. Ilmeisesti Munukat olivat ajatelleet, että venäläiset antaisivat heidän, vanhan pariskunnan, asua kotonaan. Äitini mukaan pariskunta oli sydänvikainen, joten evakkoon

lähteminen vieraisiin oloihin olisi ollut hyvin raskasta. Lähtöhalut olivat vähäiset ehkä siksikin, kun pariskunta oli ehtinyt asua uudessa kodissaan vasta reilun vuoden.

Helmi Munukka keräsi Maamäen kyläkirjaan tavattoman paljon tietoa, myös muistitietoa. Kun kirvulaiset valmistelivat evakkoon lähtöä, Tuomas kävi joka päivä naapurissa Ala-Heikkilässä istumassa tuvan penkillä ja mietti asioita. Tuomas ja Lydia kävivät Holopaisilla ja kuulivat, etteivät nämä lähde evakkoon, ja se ratkaisi päätöksen. Tuomas kertoi varanneensa ruokaa kotiin jäämistä varten.³

Tuomas ja Lydia Munukka. Kuva kopioitu Maamäen kyläkirjasta. 4

Tuomas oli sanonut, ettei lähde pakkotöihin eikä Siperiaan.³ Lausahdus kuvaa ehkä Tuomaan luonnetta. Maamäen kyläkirjan mukaan hän oli omapäinen ja aloitekykyinen mies, joka herätti muissa ihmisissä ”sekä ihastusta että myös vihatusta”.⁴

Sisareni on kirjoittanut ylös äitimme muisteluita, ja niiden mukaan Munukoilta olisi tullut kirjeitä Kirvun kunnantöimistöön. Niissä he mainitsivat, että heillä on Suomessa pankissa rahaa, ja että he maksaisivat Kirvun kunnalle, jos kunta lunastaisi

heidät Neuvostoliitosta. Minäkin muistan äitini kertoneen samaa. En tiedä, milloin näitä kirjeitä tuli – välirauhan aikana? Jatkosodan aikana? Kirvun kunnantöimistölla oli muutenkin paljon tekemistä ja huolta, kun kirvulaisia oli pitkin Suomea ketkä missäkin. Pariskunnan hyväksi ei luultavasti tehty mitään, ja kirjeet loppuivat. Ehkä joku ajatteli, että kun Munukat olivat päättäneet jäädä Kirvuun, niin olkoot siellä. Miten rahaa yleensä olisi voinut lähettää Neuvostoliittoon? Millaista byrokratiaa ja lupia siihen olisi tarvittu Suomen Pankista tai joltain ministeriöltä?

Tuomaalta ja Lydialta tuli kirjeitä Kirvusta, siis Neuvostoliitosta, myös heidän entisille naapureilleen. Tuomas kirjoitti Ala-Heikkilän emännälle Helena Karvaselle käyneensä Ala-Heikkilässä miettimässä asioita. Marraskuussa 1940 Tuomas kirjoitti Emil ja Anna Maria Vellingille viimeisen kirjeen. Tästä kirjeestä on julkaistu pitkä ote Maamäen kyläkirjassa. Ensin Tuomas kertoo kesän säästä ja sadosta, sitten mainitsee, että em. Vellingin talossa on asukkaat, samoin Kumu-Heikillä (Heikki Karvasen talossa Ylä-Heikkilässä), ja että kirkonkylässä on postikonttori ja postinhoitajarouva puhuu hyvin suomea. Muista kirvulaisista Tuomas kirjoittaa:³

Entisiä kirvulaisia en tietä muita täällä olevan kuin kirkolla Holopainen ja emäntä ja Tietävälässä on Männikön Juho. Keväällä kävin auton kanssa eli autokyytillä minäkin Juhoa katsomassa ja on täällä kirkolla sekä huopatehtaalla suomalaisia sekä suomea puhuvia.

Tuomas kutsuu Juho Veijalaista Männikön Juhoksi, koska Juhon tila Juhola oli 1920-luvulla erotettu Männikön tilasta. Tuomas ja Lydia asuivat yhä kotonaan, ja uudet asukkaat olivat osoittautuneet ystävällisiksi:

--- eikä meillä ole mitään puutteita ollut on ruokaa ja kahvia kuin myös tupakkaa paperossitupakkaa minä olen polttanut. Ei täällä juuri mitenkään ole päässyt ikävä tulemaan venäjän armeijan Komentajat sekä sotilaat ovat olleet aivan ihmeen ystävällisiä sekä nyt tänne muuttanut muu kansa ovat niin ystävällisiä olisi niin kuin kymmeniä vuosia ollut tuttava heidän kanssaan.

Suomenkielinen sanomalehtikin – nimeltään Karjala - tuli joka päivä. Siis eri lehti kuin saman niminen Suomessa ilmestystä.

Tuomaalla ja Lydialla oli huoli sisaruksistaan:

Ei me yhtään tiedetä mihin ovat minun veljeni ja sisareni kuin myös Lyytin eli emännän sisaret ja

veljet joutuneet ja asumapaikan saaneet jos sinä tiedät niin kirjoita minulle ja lähetä heille terveisiä meiltä.

Tuomas lähettää terveisiä myös kaikille tutuille, mutta mainitsee erikseen nimeltä vain Mönkäreen Marin ja Tahvon:

--- se oli ainoa, joka maksoi velkansa korkoineen ennen kuin läksi täältä. --- Kaikki on totta mitä olen kirjoittanut ilman kaunistuksia. Nyt jätän tällä kertaa terveiset teille perheesi kanssa paikkaan joskus kirjeellä.

Kirjeen allekirjoituksena Lydia ja Tuomas Munukka.

Hieno juttu, jos Munukoita kohdeltiin hyvin ja heillä oli ruokaa, kahvia ja paperossia, mutta oliko näin? Ei ollut kulunut kahtakaan vuotta Neuvostoliitossa toteutetusta suuresta vangitsemis- ja teloitusaallosta, jossa mm. suomalaisia teloitettiin kansanvihollisina.

Enomme Kalevi Hämäläinen (1923–2001) kertoi sisarelleni ja minulle, että hän oli jatkosodan aikana kerran kirkonkylälle päin kävellessään huomannut Munukoiden pihassa kaksi matalaa tasaista kumpua. Enon mielestä ne eivät olleet siinä vielä ennen talvisotaa. Hänelle tuli mieleen, että siinä saattoi olla kaksi hautaa. Munukan pariskunnan? Vai oliko Munukoilla ollut siinä kasvimaata kesällä 1940? En voinut kysyä tästä äidiltäni, sillä hän oli silloin jo edesmennyt, kun eno kertoi tämän.

Huomasikohan kukaan muu jotain erikoista Munukoiden pihassa?

Sotien jälkeen Neuvostoliitossa ja Karjalassa oli puutetta ja köyhyyttä, mutta ehkä tilanne oli parempi ennen jatkosotaa. Tuomas kertoi em. kirjeensä alussa, että ruissato oli v. 1940 ollut multamaissa hyvä ja joissain savimaissa kohtalainen. Olikohan se suomalaisten kylvämää syysruista? Heinäkin oli kasvanut hyvin. Kirvuun muutti venäläisiä jo keväällä, joten näillä oli ollut aikaa kylvää ja istuttaa pottunsa, kaalinsa ja tupakansa. Mutta mitä he söivät ennen kuin satoa pääsi korjaamaan? Lihaa heillä ainakin oli, sillä kirvulaiset eivät saaneet tai voineet ottaa mukaan evakkoon pieneläimiään. Äitini eno tappoi lampaat lampolaan, ja isoisäni teurasti possun, pisti lihat pyttyyn ja – sinne se pytty lähtökiireessä jäi. Jotkut lehmät vauhkoutuivat, kun kansaa oli valtavasti liikkeellä, ja hyppäsivät tien sivuun lumihankeen. Kaikkia niitä ei saatu mukaan.

Harmi, että Kirvu vuoden 1944 jälkeen -hankkeessa ei ehditty haastatella enempää Kirvussa asuvia venäläisiä. Vain kaksi haastateltua oli tullut Karjalaan jo 1940. Toisen isä oli määrätty vuoden 1940 alussa muuttamaan perheensä kanssa Leningradin alueelta Antrean sokeritehtaan varajohtajaksi. Nyt muistitieto vippaa; tuskin määräystä annettiin vuoden alussa, kun talvisota vielä oli käynnissä. Kyseinen henkilö oli syntynyt 1934, ja hänen mukaansa elämä Antreassa oli hyvää, kaikkea oli riittävästi, niin ruokaa kuin tavaraa. Ehkä sokeritehtaan varajohtajalle riitti ruokaa paremmin kuin muille? Kun jatkosota alkoi, perhe evakuoitiin Uralille ja töihin kolhoosiin. Uudelleen he pääsivät Karjalaan 1947, tällä kertaa Sairalaan. Toinen jo 1940 Karjalaan muuttanut haastateltu oli ollut niin pieni, ettei muistanut siitä ajasta mitään. Hänen perheensä muutti Kirvuun Donbassin alueelta Ukrainasta, evakuoitiin Udmurtiaan jatkosodan alettua, ja he palasivat 1945 Kirvuun.⁵

Kirvun rippikirjoissa lukee Munukoiden kohdalla: ”Pariskunta jäi Moskovan pakkorauhan jälkeen paikoilleen Kirvuun, jossa heitä takaisin valtauksen jälkeen ei enää ollut ja ovat edelleen tietymättömissä.” Sama teksti on sekä vuosien 1931–1940 että vuosien 1941–1950 rippikirjassa.^{6,7}

Lydia ja Tuomas Munukka on julistettu kuolleiksi Mikkelin Raastuvanoikeuden päätöksellä 25.11.1968, ja molempien kuolinpäiväksi on määrätty 1.1.1968.⁷

Osa Kirvun kirkonkylää. Karttaan on merkitty talojen viimeiset omistajat. Tuomas Munukan talo on kuvan vasemmassa laidassa, Holopaisten talo saman tien varrella ennen kirkkoa. Kartan on piirtänyt Kirvu-Säätien toimeksiannosta Martti Inkinen.

Heikki ja Iida Holopainen

Kun aloin etsiä asiakirjoista Kirvuun jääneitä, pidin mahdollisena, että heitä voisi löytyä siviilirekisteristä. Yksi löytyi, Heikki Heikinpoika Holopainen. Ehdin selvittää aika paljon asioita ennen kuin sain käsiini edellä mainitun Edvin J. Laureman muistion ja ennen kuin aloin tarkemmin lukea Maamäen kyläkirjaa. Näistä molemmista olisi Holopaisen nimi löytynyt hyvin pienellä vaivalla! Joka tapauksessa etsinnän sivutuotteena varmistui, että siviilirekisteriin merkityistä kukaan muu ei jäänyt talvisodan jälkeen Kirvuun.

Heikki Holopainen syntyi Kiteellä 4.7.1884 ja oli talollisen poika. Hän meni kirkolliseen avioliittoon 22.10.1911 talollisen sisar Iida Pekantytär Ellosen kanssa, joka oli syntynyt 9.4.1883 Kiteellä. He saivat pojan, Einon, joka syntyi 4.10.1918 Kiteellä. Holopaiset muuttivat Impilahteen, sieltä 1923 Sortavalan mlk:aan, josta 1929 Ruskealaan ja syyskuussa 1938 Kirvuun: vaimo ja poika Ruskealan seurakunnasta Kirvun seurakuntaan ja mies Ruskealan siviilirekisteristä Kirvun siviilirekisteriin. Miehen ammatiksi on merkitty palst. (palstatilallinen) muuttotodistuksessa v. 1923. Sortavalan mlk:n rippikirjassa ja poismuuttotodistuksessa hän on tm (työmies).⁸ Kirvussa hänet on merkitty talolliseksi Kirvu nr 1:ssä.⁹

Holopaisten valtiollisesta mielipiteestä ei Kirvussa oltu täysin selvillä. Ainakaan Heikki tai Iida Holopaista ei ole tuomittu Valtionrikosoikeudessa eikä Valtionrikosylioikeudessa osallistumisesta kapinaan v. 1918.¹⁰

Heikki Holopaisen nimen kohdalla siviilirekisterissä lukee seuraavaa: ”jäänyt Kirvuun, mutta takaisinvalt. jälkeen ei enää ollut siellä”.⁹

Iida Holopaisen kohdalla vuosien 1931–1940 rippikirjassa on merkintä: ”Kadonnut pakkorauhan yhteydessä”.¹¹ Rippikirjassa 1941–1950 hänen kohdallaan on leima: Julistettu kuolleeksi Helsingin RO:n päätöksellä 17.11.1978 (vuosi epäselvä). Kuolinpäiväksi on määrätty 1.1.XXXX, leima niin epäselvä, ettei vuodesta saa selvää, ehkä 1968.¹² Heikki Holopaisen nimen kohdalla siviilirekisterissä ei ole merkintää kuolleeksi julistamisesta.

Holopaisten pojan Einon kohdalla lukee rippikirjassa: ”Ei kadoksissa” ja että hän muutti Kirvun seurakunnan lakkautuksen yhteydessä 1949 Varkauteen.¹² Kantakortin mukaan hän oli 20.1.1940 lähtien alokas, ja varusmiespalvelu

kesti kaksi vuotta, jona aikana hän oli myös rintamalla. Jatkosodan aikana hän oli Kannaksella, Karhumäessä, Maaselän kannaksella ja Laatokan Karjalassa. Hänet kotiutettiin 21.11.1944. Hän asui 1950-luvulla mm. Jyväskylässä ja sai rintamasotilastunnuksen 1981. Kantakortissa hänen lähimmäksi omaisekseen on merkitty setä.¹³

Juho Veijalainen

Äitini oli kuullut, että Kirvussa oli Veijalainenniminen perhe, jonka isäntä päätti, että hän, vaimo ja kaikki neljä lasta jäävät Kirvuun talvisodan jälkeen. Kyseinen mies oli Juho Juhonpoika Veijalainen (s. 20.4.1888), Juholan talon isäntä Tietävälän Veitsjoensalosta.

Suomalaiset sotilaat tarkastivat talot ja löysivät perheen. Vaimo halusi lähteä lasten kanssa evakoon, ja sotilaat lähettivät heidät matkaan. Äitini oli kuullut huhun, jonka mukaan mies olisi viety nurkan taa ja ammuttu. Tämä olisi ollut sotilailta omavaltaista ja luvatonta. Ehkä mies vietiin kuulusteltavaksi, mutta ei sentään ammuttavaksi. Helmi Munukan erinomaisen ja perusteellisen työn, Maamäen kyläkirjan, ansiosta tiedämme, että ampumishuhu ei pitänyt paikkaansa: edellä mainitun Munukoilta tulleen kirjeen mukaan Tuomas oli käynyt keväällä 1940 katsomassa Juhoa.

Kirvun rippikirjassa 1931–1940 on Juho Veijalaisen perheen kohdalla teksti, josta kehnnon käsialan ja suttuisen musteen takia ei saa täysin selvää, mutta 1941–1950 rippikirjassa teksti on luettavaa: ”Mies jäänyt paikoilleen Moskovon pakkorauhan jälkeen muun perheen mennessä siirtolaiseksi eikä häntä enää tavattu pal. j. Kirvussa.”^{14, 15}

Juho Veijalainen on julistettu kuolleeksi 16.1.1980, ja kuolinpäiväksi on määrätty 1.1.1980.¹⁵

Tähän samaan tapaukseen viitataan ”Muistojen Tietävälästä ja Lietlahdesta nykypäivään”- kirjassa.¹⁶

Jäikö vielä muita?

On mahdollista, että Kirvuun jäi vielä muitakin, sillä olen tutkinut vain siviilirekisterin, osan rippikirjoista (systemaattisesti vain tilattomien rippikirjat) sekä Inkerin luterilaisen pakolaisseurakunnan asiakirjoja. Kun tutkin inkeriläisiä joitakin vuosia sitten, muistikuvakseni jäi, ettei kukaan Kirvussa asunut pakolaisseurakunnan jäsen jäänyt talvisodan jälkeen Kirvuun. Kovin

monta inkeriläistä ei 1920- tai 1930-luvuilla Kirvussa asunutkaan.

Laajaan Viipurin ortodoksiseen seurakuntaan kuului paikkakuntia Säkkijärveä ja Ruokolahtea myöten, ja myös Kirvussa asuneet ortodoksit kuuluivat siihen. Heitä oli Kirvussa kourallinen. Viipurin läheisyyden takia on mahdollista, että Kirvussa olisi asunut vielä muidenkin uskonto-kuntien jäseniä. Muun uskoisia saattaisi löytyä Kirvun henkikirjoista, mutta henkikirjojen läpi käyminen on iso urakka, enkä ole ryhtynyt siihen.

Jatkosodankin jälkeen on joku voinut jäädä Kirvuun, mutta tästä ei ole Edvin J. Laureman muistiossa² mainintaa.

Mitä heille tapahtui?

Tietääkö joku, tuliko Holopaisilta tai Juho Veijalaiselta kirjeitä Suomeen neuvosto-Kirvusta? Tai onko jollain lisää tietoa Kirvuun jääneistä?

Jatkosodan alettua Karjalaan jääneet suomalaiset siirrettiin todennäköisesti kauas pois rajan läheisyydestä. Pari vuotta sitten alkoi Kansallisarkistossa hanke, jossa selvitetään Neuvostoliitossa asuneiden suomalaisten kohtaloita. Hanke ei kovin paljon ehtinyt edistyä, ja nyt ei enää ole toivoakaan päästä tutkimaan Venäjän arkistoja - kenties kymmeneen vuosiin.

Helena Ryynänen

Kirjalliset lähteet:

1. Lasse Koskinen, Kaksi perhettä jäi Kirvuun talvisodassa. Inkilän Juhannus 2022. ISSN 1235-600X. Helsinki 2022. s. 10–11.
2. Edvin J. Laurema, Kertomus Kirvun seurakunnan vaiheista alkaen YH:n ajalta 1939 ja päättyen Kirvun seurakunnan viralliseen lopettamiseen 31.12.1949. Ks. Selostus eräiden siirtoseurakuntien kohtaloista ja sotatapahtumista 1939–1949. Toim. Outi Örn. ISBN978-952-5248-30-2. Karjalan Liitto 2021. s. 60–64
3. Helmi Munukka, Maamäestä maailmalle. ISBN 952-90-5625-9. Jyväskylä 1994. s. 311
4. Helmi Munukka, Maamäestä maailmalle. ISBN 952-90-5625-9. Jyväskylä 1994. s. 21–22
5. Kirvu vuoden 1944 jälkeen -hankkeen haastatteluja: <https://kirvu.fi/uudet-asukkaat/>
6. Kirvun rippikirja 1931–1940 Kuismala-Montola s. 603.
7. Kirvun rippikirjat 1941–1950 tilattomat, s. 172.
8. Sortavalan mlk:n rippikirjat VI 1921-1930 s. 121. Muuttotodistukset 1923, 1929
9. Luovutetun alueen siviilirekisterit, Jääsken kihlakunnan henkilöluettelot. Kirvun henkilöluettelot 1923–1948. 1938 N:o 2.
10. Valtionrikosoikeuden ja Valtionrikosylioikeuden asiakirjat. Kansallisarkisto.
11. Kirvun rippikirjat 1931–1940 Ahola-Kirvu s.240.
12. Kirvun rippikirjat 1941–1950 Ahola-Kirvu s. 230.
13. Eino Holopaisen kantakortti. Kansallisarkisto.
14. Kirvun rippikirjat 1931–1940 Sunikka-Virola s. 1254.
15. Kirvun rippikirjat 1941–1950 Sunikka-Virola s. 1215.
16. Muistojen Tietävälästä ja Lietlahdesta nyky-päivään. Toim. Alli Hosiaislouma-Karppinen. ISBN 952-90-7683-5. 1996, s.381.

Iloiset Inkilän kylätoimikunnan näytelmäesitykset jatkuvat...

Vuorossa on näytelmä 4 Inkilä-päiviltä, jotka vietettiin Mäntsälän srk-kodissa 18.8.2012

INKILÄN ASEMALTA HENTTOSEN KAHVILAAN

Tapahtui 1920-30-luvulla Inkilässä, kauniissa kotikylässämme, asemapuistossa, josta avautuvat upeat näkymät yli kylän laajoille tanhuville ja järven seljännteille. Käväisemme kohvilla Henttosen kahvilassa, joka on tunnettu laajalti, jopa ulkomaita myöten!

Osa I Aamupäivä

Kertoja

Hyvä juhlaväki!

On arkinen kesäpäivä kotikylässämme Inkilässä noin 100 vuotta sitten, 1900-luvun alkuvuosikymmenillä.

Karjalan rata oli valmistunut 1892 ja on nyt vilkkaassa käytössä; matkustavaiset ehtivät käydä Viipurissa jopa päivamatkan aikana ja Hiitolaan ja Elisenvaaraan kuljettaa juna nopeasti ja turvallisesti väkeä, kuka milläkin asialla sitten on liikkeellä.

Väkeä seisoskelee asemalaiturilla iloisesti haastellen ja kuulumisia vaihtaen. Monet odottavat Viipurista saapuvaa aamujunaa 9.20, joka tuo Inkilään matkustavia ja ottaa mukaan ne, jotka matkaavat Hiitolan suuntaan.

Väkijoukossa on myös nuori inkiläläinen Mari-tyttönen, joka katselee hyöriä kyläläisiä, kuka minnekin on matkalla, kuka ei minnekään. Siinä kuljeksi kujeileva poikajoukko kohti urheilukenttää seurantalomäelle.

Radan ja aseman alapuolella, Kaukolaan ja Ojajärvelle vievän valtakaadun varrelta osuu Marin silmiin Inkisen kauppaliike. Ostajia näyttää riittävän. Ketä siellä onkaan, taitaa olla Jantusia hevoskyydillä Hakolahdesta ja Ala-Simolan Eevahan se siinä myös kauppaan kiiruhtaa.

Ja vähän matkaa Kopossillan suuntaan seisoo komea peltikattoinen sahanhoitaja Antti Reimin asuin- ja konttorirakennus.

Ja mitä vielä, siellähän Antti tulee konttoripäällikkö Kopen kanssa sahalta, ovat varmaan käyneet aamukierroksella, että kuinka ne sahakoneet toimivat ja työt sujuvat.

Mari seurailee, kuinka vastasahatut lautaniiput traverssirataa myöten nousevat sahalta, Alajärven rannasta, lautatarhaan taaplattaviksi.

Ketä se Mari siellä taaplaustöissä näkeekään? No, oma Matti-isähän se siellä on työn touhussa, ja Mari huiskuttaa

iloisesti isälleen.

Sahan raamien tasainen jyske kiirii yli tienoon ja kauempana siintää Inkilän opinahjo, Revonmäen etelärinteellä. Nythän on kesäloma-aika ja lapset ovat kuka missäkin.

Marillakin on myös pitkä lupa-aika eivätkä koulutehtävät rasita tyttöstä. Vesi- ja rantaleikeille Inkilässä on hyvät puitteet, sillä Kuunustaisen kyläranta, Ala- ja Korsjärvi, Anttipoffin jokivalkama Aallopin yläjuoksulla ja mikseipä Lehterjoen tyrskyt ovat lasten ja varttuneempienkin inkiläläisten suosikkeja.

Monet Marin ikätoverit ovat parastaikaa kodin askareissa sekä nuorempien sisarusten kaitsijoina, mutta meidän Marilla on täysi, täysi vapaus!

Mari Eiks' se juna vieläkö tuu?

Kertoja *Mari ja koko sankka väkijoukko odottaa ja katselee Sairalan suuntaan. Radan takana, Sairalaan ja edelleen Antreaan vievän tien molemmin puolin ovat Pärssin- ja Liputmäet. Liput- eli Tipanovanmäen korkeimmalla kohdalla seisoo kylän keinu ja mäkialue on kylän nuorten suosima kohtaupaikka.*

Mari Se vast' onkii hyvä keinu, myö mäntii aika vauhtii Kaisa kans viime pyhän!
No, nyt se juna tulloo, se viheltääkii!

Kertoja *Mari ja asemalle kokoontunut väki vilkuttaa masinistille ja veturimiehille. Kovin puhkuen ja pihisten veturi vaunuineen pysähtyy. Arvokkaasti junan konduktööri astuu asemalaiturille ja sitten matkustajat purkautuvat vaunuista; paljon on Inkilään tulijoita, 10, 20, ja vielä enemmän! Mari hyppelee iloisena väkijoukossa ja löytää tuttuja Viipurista tulleista.*

Mari Hei-hei, hei-hei!

Kertoja *Juna tuo aina elämää, on jos minkäkin laista matkustavaista. Asemaseutu kylpee aamupäivän hehkeässä auringonpaisteessa. Inkilä ja asemanseutu on koko Karjalan radan helmi vai onko se koko Suomen ja maailman napa!*

Osa II alkava iltapäivä

Kertoja *Päivä on noussut Inkilässä puolipäivän korkeuteen ja pari tiimaa iltapäivän puolelle. Inkilän kyläkeskuksessa on hyörinää ja kaikenlaista toimintaa; kuka kuljettaa lemmiä äpärepeltoon, kuka vie hevosrattailta viljasäkkejä jauhettavaksi Kuisman myllylle, kenellä on asiaa suutariin, kenellä räätäliin ja kuka viekään viikatetta seppä Lintuselle taottavaksi. Kauppojen ovet käyvät ahkeraan, ihmisillä on jos jonkinlaisia asioita hoidettavanaan! Mutta me astelemme Henttosen kahvilaan.*

Läylölästä kaksi isäntämiestä, Kalle ja Pekko, ovat tulleet asioille Inkilään ja nyt poikkeavat päiväkohville Henttoselle.

Kalle/Pekko Päivää-päivää!

Kertoja *Kahvilassa istuu kahvikupin ääressä röyhelöihin ja tosi hienoihin vaatteisiin tälläytynyt mampselli, istuu ja ei reakoi mitenkään ympäröiviin tapahtumiin. Kahvilassa ei juuri nyt ole muita asiakkaita.*

Kalle Näät sie, mite hieno naisihmine, kuka ja mist hää mahtaa olla?

Pekko Kah' näähä mie, en mie vaa tiije, kuka hän oikei on! Hieno on, kovast' on hieno!

Kalle Mie luule, ett hää on ulkomaalaine, Ruotsist tai Saksast.

Pekko Ei oo, Viipurist hää varmast on!

Tarjoilija No, mitäs ne Kalle ja Pekko tahtoot?

Kalle/Pekko Kohvii, kohvit myö tultii juomaa!

Tarjoilija No, hyvä on, mie tuon.

Kertoja *Miesten katseet ovat kiinnittyneet tähän hienostonaiseen, muuta he eivät näekään. Uteliaisuus kasvaa...*

Kalle Mie mään ja kysy, kuka ja mist hää on!

Pekko No, et kysy, näkkööhä tuon, varmast' on oikei rikas, ja kasso kui hienost' hää juop kohvii!

Tarjoilija Täs on teill' miehet sit' kohvii!

Kalle (kysyy tarjoilijalta varovasti) Hilja, tijet sie, kuka hää on ja mist'!?

Tarjoilija Shii...! mie luule, ett hää on pankinjohtaja rouva Viipurist, saksalaine.

Kalle Mitäs mie sanoi, saksalaine, ulkomailt.

Kertoja *Miehet juovat kohvii aurinkoisella kahvilaterassilla, Henttosen suositussa kahvilassa ja vilkuilevat herkeämättä tätä ulkomaan ihmettä. Asemapäällikkö Pekurinen on päiväkävelyllä, ja poikkeaa pitäjän kuuluun Henttosen kahvilaan päiväkahville. Hän huomaa heti tämän hienon daamin ja tunnistaa hänet pankinjohtaja Walter von Hertenin rouvaksi Viipurista, ja siirtyy Angelan pöytään. Herra von Herten ja asemapäällikkö Pekurinen ovat tunteneet toisensa kouluajoista saakka, Viipurin poikalyseon ajoilta ja nyt he ovat hyviä perhetuttavia.*

Pekurinen Guten Tag Frau Angela!

Angela Guten Tag!

Pekurinen Mikä iloinen yllätys, Te olette täällä Inkilässä!

Angela Jawohl, minä olla loma eine Woche Kirvu-sanatorium und jetzt reise Viipur zurück. Minä haluta sehen diese sehr schön Dorf, Inkilä! Chauffeur Jortika, gut Mann, gut Taxi-auto. Jetzt warte ich Abendzug.

Pekurinen Neiti Hilja, toisitteko kaksi kuppia kahvia ja mansikkaleivokset!

Kertoja *Asemapäällikkö Pekurinen ja rouva Angela von Herten keskustelevat pitkään ja nauttivat hyvistä Henttosen kahvilan tarjoiluista. Aika joutuu...*

Angela Fräulein, ich hätte gern bezalen!

Pekurinen Nein, nein, minä maksan!

Angela Vielen Dank!

Pekurinen Bitte, Herrlich Angela!!

- Kertoja *Rouva Angela von Hertzen ja asemapäällikkö Pekurinen lähtevät kahvilasta ja astelevat verkkaisesti kohti asemaa, läpi kauniin asemapuiston ja saapuvat lähtölaiturille, jossa on jomonia Viipurin iltajunaa odottavia.*
- Pekurinen Gute Reise und auf Wiedersehen, Angela!
- Angela Vielen Dank! Auf Wiedersehen!
- Kertoja *Läylölän miehet istuvat pitkään, myöhään iltaan, Henttosen kahvilassa ja tilaavat yhtä sun toista sekä ovat vielä hämmästyksestä tai jostain muustakin päästään pyörällä.*
- Kalle Nyt on nähty tääki ihme, ulkomaa ihmene!
- Pekko Nii on, kyl tää Inkilä ja Henttose kohvila on oikia Karjala Helm!
- Kalle Nii on, älä muuta sano!!

-
- Rooleissa Kertojat, Teija ja Pentti
 Mari, Riitta
 Miehet Kalle ja Pekko, Markku ja Raimo
 Asemapäällikkö Pekurinen, Paavo
 Tarjoilija, Inkeri
 Angela von Hertzen, Hannele

Kuvat:

Antti Reimin talo, sahan konttori: Andrej Pyregov

Inkilän uusi koulu: Markku Alsio

Henttosen kahvila: Inkeri Keijamaa

Angela von Hertzen ja Inkilän asema: Riitta Hämäläinen

Pien-Mari matkustaa VIIPURIIN

Eletään loppuvuotta 1910 Kirvussa, Karjalan kannaksella. Pien-Mari etsii kuumeisesti viljaista takkiaan kamarin kaapista. ”Mihin sie oot laittant miun palttoin äit? Mie jätin sen ihan varmast tuvan penkil, ko mie illal tulin Matin-Kaisan mökilt ja nyt mie en löyä sitä mistää”. ”Nyt sie rauhotut Mar. Tuosha tuo on porstuas issäis takin vieres”, vastaa äiti. ”Siun pittääkii pukkeutuu lämpimäst rekkee. Ota uuet huopikkaat jalkaa, muute sie palelutat kinttuis pitkäl matkal.” Isä on ostanut Marille upouudet huopikkaat tehtaalta. Ne ovat pitkävartiset, paksusta, harmaasta huovasta muotoillut talvijalkineet, joiden kaltaisia saa vain Kirvun huopatehtaalta.

Ulkona pakkaneen on muodostanut jääpuikkoja kotitalon räystääseen ja Kuunjoen pintakin on saanut liukkaan jääpeitteen. Isä on kiinnittänyt tervalle tuoksuvan reen hevosen taakse ja vuorannut sen kauniilla ruskealla rekipeitteellä. Peitteeseen on ommeltu punaisia tähdenmuotoisia kuvioita. Sirkku-hevonen on jo 18-vuotias, mutta edelleen tarmokas ja monenlaiseen työhön kykenevä suomenhevonen. Nyt sen sieraimista leviää kuuma hengitysilma paksuna höyrynä talven pakkaseen.

Tänään on Tommulan perheessä herätty jo ennen neljää. Viipurin joulumarkkinoita ei voi jättää kokematta tänäkään vuonna. Pien-Marille tuleva matka on kuitenkin ensimmäinen matka Viipuriin. Mari ei ole aikaisemmin matkustanut naapurikyliä pidemmälle, joten nyt on tiedossa jännittävä ja ainutkertainen päivä. Ei ihme, että Marin posket hehkuvat ja vatsassa kutittavat pienet perhoset. Viipuri, Viipuri ja sen joulumarkkinat!

Reessä on lämmin, kun saa istua veljien välissä reen takimmaisella penkillä. Näin on isä määrännyt, koska Mari on nuorin lapsista. Veljien välissä

Mies, hevonen ja reki. Isak Paavalniemi, Valokuvaaja 1920–1949, Nurmeksen museo/Finna

olisi turvallisinta istua ja Mari pysyisi mukana, vaikka sattuisi nukahtamaan matkan aikana.

Matka reessä taittui rattoisasti lasten keksiessä hauskoja arvausleikkejä. Vanhin pojista, Vilho, keksi vaikeimmat kysymykset ja joutui vastaamaan niihin itse, kun Mari ja Yrjö taasen joutuivat myöntämään häviönsä. ”Sie kysyt ihan liian vaikeita, mie en ennää haasta siul mittää. Piä kysymykseis”, puuskahtaa Mari lopulta.

Puolenpäivän maissa Tommulan väki saapui Viipuriin ja lapset purkautuivat reestä torin laidalla, Linnankadulla. Isä kiinnitti Sirkun turvallisesti hevosille varattuun aitaukseen ja asetti sen eteen heiniä ja vettä juotavaksi. ”Oot sie varma, ettei kukkaa vie meiän Sirkkuu sin aikan ko myö humputellaa toril?” kysyy Mari isältä. ”Ei siun piä olla huolissais Mar. Kassoha sie tuon torin laidal. Siel on Kuittisen Aatu. Hää on luvant pittää huolen Sirkust.”

Torin viereen Pohjoiselle-Vallikadulle oli

rakennettu Kauppahalli joitakin vuosia aikaisemmin. Se oli todellinen Viipurin ylpeys. Sinne mentiin ihan ensimmäiseksi lämmittelemään pitkän rekimatkan jäljiltä. Siellä myös syötiin mehevät lihapiirakat ja viipurinrinkelit kuuman mehun kanssa.

Voi mikä vilske kauppahallissa kävi, ja korkean hallitilan täytti valtava puheensorina. Mari ei ollut eläessään kuullut ihmisten puhuvan näin monenlaisia kieliä. Isä oli kertonut, että kaupungissa puhuttiin suomen ja venäjän lisäksi ainakin sekä saksaa että ruotsia. Kauppiaita oli saapunut ulkomaita myöten myymään tuotteitaan ja vaihtamaan tavaroita keskenään. Halli oli täynnä kojuja, joissa myytiin käsityötuotteita, mm lampanvillasukkia ja lapasia, sepän takomia työkaluja sekä kupariastioita, viipurinrinkilöitä ja muita leivonnaisia, Kirvussa valmistettuja huopatossuja ja -säärystimiä, saviruukkuja ja muita saviastioita, leikkikaluja kuten puisia nukkeja ja autoja, luutia ja pärekoreja ym. Ulkona torilla jatkui jouluihin myynti. Tori oli todellinen ostajan aarreaitta. ”Mie en välitä tämmösest tavaroihin paljouest. Männöö pää ihan sekasii”, kuiskaa Mari Yrjölle.

Pien-Mari osti Matin-Kaisalle lämpimät villalappaset, Mein-Ukolle paksut villasukat ja äidille tietysti viipurinrinkilöitä.

Ostosten jälkeen oli isällä mieluinen yllätys Pien-Marille. Isä tahtoi viedä lapset joulukonserttiin Viipurin uuteen kirkkoon. Kirkko oli rakennettu vuonna 1893 ja se sijaitsi Linnankadulla, joten matka ei ollut pitkä. Siellä esiintyi Väinölän kuoro johtajanaan kuoron perustaja Emil Sivori. Kuoron ohjelmaan kuului joululauluja sekä perinteinen tiernapojat-esitys. Marille mieluisin joululaulu oli Jouluyö-juhlayö, jonka itävaltalainen Franz

Viipurin tori ja kauppahalli. Brandt, Julius, Valokuvaaja 1910–1919, Lusto - Suomen Metsämuseo/Finna

Gruber oli säveltänyt vuonna 1818. Marille konsertti oli suuri elämys, jota hän ei koskaan tulisi unohtamaan. Vilho ja Yrjö eivät olleet kovin innokkaita konsertista, joten lopulta isä oli suosunut poikien pyyntöön lähteä Torkkelinpuistoon kelkkamäkeen.

Talven pimeys oli laskeutunut kaupungin ylle, kun konsertti kirkossa päättyi. Valkea lumi vain valaisi nukkuvaa kauppatoria, jonka vartijana Pyöreä Torni uskollisesti nökötti. Sirkku odotti kärsivällisesti torin laidalla matkalaisia. Pojat olivat väsyneitä ja kylmissään kelkkamäessä vieteen illan jäljiltä.

”Viel mie jonnain päivän laulan kuoros niinko hyökii, yhtä hyväst”, tuumi Mari viimeisenä ajatuksenaan ennen kuin uni vei voiton tasaisen hevoskyydin kiittäessä kotia kohti.

Tarja Tonteri

Evakkous ja sotaorvot esillä Kirvu-juhlissa

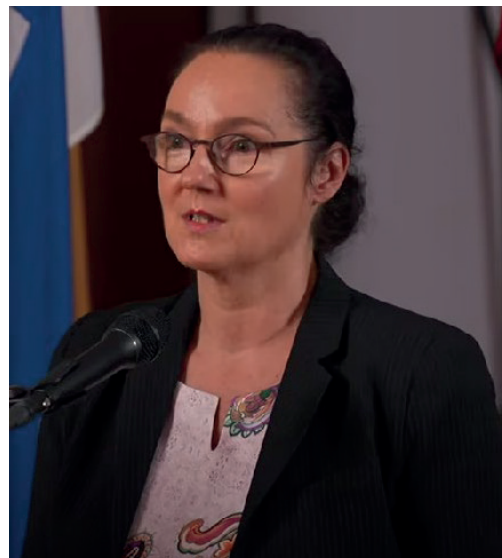
Elokuun lopulla järjestetty Kirvu-juhla kokosi paikalle Launeen kirkkoon ja Lahden Upseerikerholla liki 120 juhlijaa. Se oli iloinen asia kahden koronavuoden jälkeen. Olemme toki pitäneet juhlat myös vuosina 2020 Pukkilassa ja 2021 Kärkölässä, mutta striimattuina. Kasvoista kasvoihin tapaaminen on tietysti mukavampaa.

Venäjän aloittama sota ”saneli” Kirvu-juhlan aiheen: on pakko puhua siitä, mitä karjalaisten heimo on kokenut ja mitä ukrainalaiset kokevat parhaillaan. Meillä on kokemusasiantuntijoita, joista voi olla suuri apu traumatisoituneiden ihmisten kohtaamisessa.

Juhlapuheessaan Kirvu-juurinen **Annu Lehtinen**, Suomen Pakolaisapury:n toiminnanjohtaja (kuvassa), kertoi maailman pakolaistilanteesta, joka on kasvanut nopeasti viime vuosien aikana 100 miljoonaan henkilöön. Lehtinen vertaili myös tilannetta maamme omien evakoiden ja nyt kotejaan jättämään joutuneiden kesken ja totesi, että kokemukset ovat aivan samat. Traummat kulkevat valitettavasti sukupolvesta toiseen.

Kirvun Pitäjäseuran syksyllä alkaneen Kirvun Sotaorvot -hankkeen esittelyn yhteydessä haastateltiin kolmea sotaorpoa, **Anneli Valtosta**, **Paavo Aarnikkaa** ja **Martti Ovaskaa**. Hankkeen työjuhdat ovat **Tarja Tonteri**, **Marianna Niukkanen** ja **Hannele Inkinen**.

Katso koko Kirvu-juhla YouTubessa os. <https://www.youtube.com/watch?v=0j4ViF6D0NA&t=336s>

Inkilän ja Sairalan väet evakkokylällä Lappilassa

Kärkölen Lappilaan ja sen sivukylille Sirolaan ja Inkisenkulmalle asutettuja inkiläläisiä ja myös joukko Sairala-juurisia kokoontui 10.9.2022 Lappilinaan muistelemaan menneitä tanssi- ja diskoiltoja ja muita iloisia juhlia. Ohjelmaan kuului jälleen toimikuntien esittämä näytelmä, joka tällä kertaa kertoi Inkilän Sahan touhuista 1900-luvun alkupuolella. Käsikirjoituksen oli kirjoittanut taitavaan tapansa **Pentti Tomminen**.

Juhlan nuorin **Kia Ekström** ja vanhimmat **Martta Korhonen** ja **Leena Eerola**.

Näytelmäseurue vas. **Inkeri Keijamaa**, **Raimo Suni**, **Heikki Jääskeläinen**, **Risto Lahu**, **Teija Sipiläinen**, **Paavo Aarnikka**, **Hannele Inkinen**, **Pentti Tomminen**, **Riitta Hämäläinen** ja **Petri Inkinen**.

Kalajuttu

Vilho Arminen on sanellut nauhalle Rättykylän murteella kalajutun. Tästä saa toivoa, jos joskus ei kala syö.

Mie oli aika ahkera kalastaja. Joskus mie sai kalloi, mut enimmäksee mie en saant yhtää. Yhe kerkii ko mie mäni Äksjärvell onkimaa, ni ei nii nyväst. Mie ongi jo kaua aikaa. No, mie käi siint sätkä tekkoo. No, se jo vetaskii kurrautti kuppose vie sissää. Silloha miult sätkä teko jäi. Mie aloi tersii sitä ylös, no eihä se muuta ko vet toisee päi. Mie aatteli, jot mie löysääkii tuo vennee turopaalist irt ja antaa häne vejellä minnuu vennee kans. Mieko käi mela kans hörkkäämää tullikorvast sitä rasta irt, ni mie putosi pulkahi sinne järvie ja mie satui siihe kala selkää. No, kala pölästy sitä ja se läks mänemää, mut miul ko jäi se mela kättee, ni mie aloi pittää perrää ja kaks kierrosta ajettii sit tääl seläl, ni mie aatteli, jot mie lähe sinne Keskkyälä seläl ja aloi pittää perrää sinne, jot tuota ko se o suuremp selkä, ni sielhä se sit uupuu. Mie ko siin salmes sit mäni, ni Laalo Juss ol verkkoloi nostamas, ni hää huus, not mihis sinnuu tuollasel kyyvil viijää. Mie sano, jos hiis häntä tietää, mihi hää viep. No, mieko pääsi sitt salmes sivu, ni mie aatteli, not mie laske nyt siihe, Möyrsaaree kohi, ko siin o jyrkkä kallio, ja jäi pitämää perrää sitä kohi. No, kala ko hätäpäissää män, ni eihä se hätäpäissää älynt sitä kallioo. Se törmäs siihe kallioo kohi ja miu huippas mone metri päähä siihe Möyrsaaree. No, siihehä se kuol siit kalakii.

Naamas Paavo ol siel kalastamas, ni mie huusi Paavol, jot tule ottoo minnuu pois täält saarest. Hää sano, jot mite sie sinne pääsit, ko sie et pois pääse. Mie sano, jot koha tulet, ni siit mie selitä siul. No, hää tul siihe ja siit hää ja ko näk se kala, ni sano, jot kyl hääkii o saant suurii kalloi, ei hää noi suurt oo saant millokaa viel. Myö koitettii nostaa venneehe, ni myö ei jaksettu nostaa. Siit uitettii se sinne heijä rantaa vennee peräs ja sit hevose kans väättii maalle. Mie sano, tää nyt ol nii suur kala, not tää ei sovi sit konttii ja enkä mie jaksa kantaa kottii. Ni tuumattii, jot tää pitäis viijä Ensoo myötäväks, mut tuota ehä tätä näi suurta kallaa kukkaa siel osta. Siit tuumattii, jot pilkotaa pienemmiks ja siit myöp palasin siel. Mie sano, jot milläs täst saap suomukset pois. Ni hää sano, jot hänel o just terotettu haara-atra, ko meinas kase kyntöo, jot tuota kyl myö sil saahaa pois. Ni hää valjast hevose ja karsutettii sen kans suomukset

pois ja pilkottii ja mie vei Ensoo ja siel rupes käymääki kalakauppa, jot toiset kalakauppiat ei saaneet kallaa kaupaks yhtää. No, kesehä se loppu se kuorma ja rouvat siit sannoit, jot vieläks siul o tätä kallaa. Mie sano, not kyl miul on, jot tuota mie huomen tuo toise kuorma. Hyö olliitkii siel torin laijas uottamas jo, ko mie mäni toisen aamun sinne ja kauppa alko käyvä nii hyväst jot. Ni siit yks rouva kysy, jot ko hää eile ost siult tuota kallaa ja se ol noi hyvästä, nii minkä nimist tää on. No, mie koi en valehelt, mie sano, suoraa, et tää on kiisk. Sillo sen silmät jo muljahtiit rouvalt ja sen rännätkii minnuu sil kalapaketil vaste naamaa ja toist rouvat alkoit tehä sammaa. Enso rouvat sannoit, jot eihä meijä kissatkaa syö kiiskilöit. Mie aatteli, nyt ois parasta, ko täält pääsis pois ja mie nousi kärrii ja hevost selkää ja ne juoksiit viel miu perästai mut ei hyö kiinni tavannet. Siit huus viel, jot nyt se kiiskikauppias männöö. No, siit ko jäi kallaa tähteiks siit kuormast ja siit ol siel rannal viel paljo, ni mie aatteli, jot mie nyt kuivata tään ja leikkele sellasiks loikareiks, niiko enne olliit nuo hevose rahkeet ja kuivati siel. Ja siit mie muutikii nime sil jot lipiäkala. Ja nyt se tekköö se kala nii kauppajaa, jot sitä o tuota joka talos etenki joulusin ja sitä syövät nyt Enson rouvatkii. Mut vaik mie tään teil nyt haastan, ni täl älkää haastako kellekää, tottei ne sais Enso rouvat tietää. Mie voi joutuu viel pahempaa ihmehe ko sillo ens kerta. Ja siithä se o lippiekalakii nyt alkuuse saant ja o sitä viel tääl Suome kaupois ja kui kaua häntä piisannee, mut on sitä viel nyytykii.

Mää tiijä, lieks hää nii.

Muistoja Kirvun Rättykylässä -kirjassa v. 2000 s. 162-163; lähetti Markku Leporanta

Kuva Pixabay

Kuisman sukujuhlaa vietettiin 14.8.2022 Virtaan kartanossa Sysmässä

Juhla alkoi vuosikokouksella. Puheenjohtajana jatkaa **Päivi Hallikainen** Orimattilasta. Uudeksi varapuhejohtajaksi valittiin **Ilpo Kuisma** Janakkalasta (Antrea). Erovuorossa hallituksesta oli kaksi jäsentä. *Esko Kuisma* Porvoosta (Kirvu), hänen tilalleen valittiin **Tero Kuisma** Tampereelta (Kirvu). Toinen uusi jäsen hallitukseen on **Päivi Lahti** Kouvolasta (Vuoksenranta)

Päivi Hallikainen, sukuseuran pj.

Erkki Virolainen kertoi Sysmän historian seitsemässä minuutissa. Kuvassa oikealla.

Runsaan ja herkullisen lounaan jälkeen alkoi sukujuhla. Juhlapuheessaan dramaturgi, kirjailija Kati Kaartinen os. Kuisma tarkasteli nimen ja identiteetin välisiä kytköksiä mielenkiintoisella tavalla.

Kati Kaartinen

Juhljoita hemmoteltiin loistavilla musiikkiesityksillä. Taiteilija Päivi Mäkinen lauloi, säestäjänä Veli Matti Friman.

Runsas viisikymmentä sukujuhlijaa täyttivät kartanon salit. Päätöskahvit ja Karjalaisten laulu kajahti lopuksi taas kerran arvokkaasti.

Lainaus ohjelmasta ”ens vuovel myö haastetaakii jossakii uuves paikas, tuutha siekii uudelleen”.

Inkeri, Kuisman Reinon tr.

Kuvat Markku Kuisma

Inkilän kylätuotteet

Katso kaikki tuotteet Inkila.yhdistysavain.fi

Inkilä-ikimerkki 10 kpl/20 € 20 kpl/40 €

Inkilä-postikortti 1,50 € kpl

Korttien ja merkkien tilaukset Inkeri Keijamaa,
045 322 8969, inkeri.keijamaa@phnet.fi

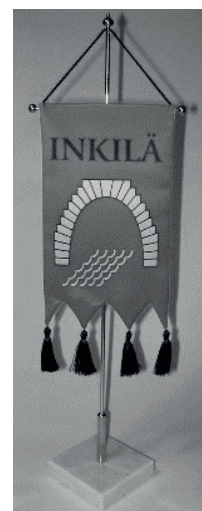

Uniikkikoru Inkilän aalloppi

55 € + postikulut

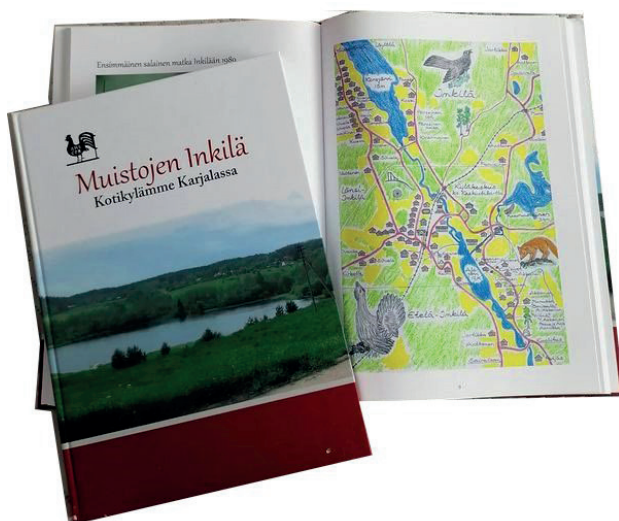
Inkilän kyläviiri, korkeus 43 cm. Pöytästandaarin jalusta on harmaata marmoria, tanko niklattu. Hinta 33 € + postituskulut.

Korun ja viirin tilaukset Riitta Hämäläinen,
puh. 040 574 1114

Muistojen Inkilä – Kotikylämme Karjalassa

kuvakirjaa myydään joulutarjouksena 10 euron kappalehintaan (norm. 25 €) plus postimaksu 5,90. Ale-hinta on voimassa 31.12.2022 saakka.

Kirjan alkuosa on vanha tuttu mustavalkoisin kuvin kuvitettu teos vuodelta 1982.

Uusi osa sisältää värikuvia Inkilästä ja Inkilän matkalaisista vuosilta noin 1990-2018.

Tilaukset: sähköpostitse Teija Sipiläinen
teija.sipilainen@elisanet.fi

tai puhelimitse 050 5000 477

ETUSIVU AJANKOHTAISTA ▼ TAPAHTUMAT ▼ KAUPPA |

Etusivu | **Kauppa**

Etusivu / Kauppa

Kauppa

Näytetään tulokset 1-9 / 26

Kirvulaisen tärkeät tuotteet

- kyläkirjat,
- korut,
- servettitelineet,
- lippikset
- piparimuotit
- hihamerkit
- karttatikut

voi ostaa kirvu.fi-sivujen kaupasta osoitteessa

<https://kirvu.fi/kauppa/>

Inkilä-lehden talous 2021 -2022

Viime vuonna nostimme lehden hinnan viidestä seitsemään euroon / kpl. Lehden talous koheni hieman. Toivomme, että maksat tänäkin vuonna lehtimaksut alla olevalla tilisiirrolla. Saamme pidetyksi lehtemme elossa. On huomattava, että lehti tekee tärkeää kulttuurityötä tallentamalla Kirvun ja Inkilän historiaa.

Tulot joulu 2021 – juhannus 2022

Kirvu-Säätiön julkaisuavustus	600,00
Tilaaajien lehtimaksut	1734,00
Tulot yhteensä	2334,00

Menot joulu 2021 – juhannus 2022

Painatus ja postitus	3244,77
Lehden tuotto/tappio	-910,77

**Maksa lehtesi
näillä tiedoilla**

Saajan tilinumero	FI78 1087 3006 1013 47	TILISIIRTO		
Saaja	Inkilän Kylätoimikunta	Inkilän Joulu 7,- Inkilän Juhannus 7,- Muu lahjoitus		
Maksajan nimi ja osoite		Viitenumero	2260	
Allekirjoitus		Eräpäivä	31.12.2022	EUR

Maksu välitetään saajalle vain Suomessa Kotimaan maksuvälityksen yleisten ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella

Kirvun sankaripatsas. Kirvu 1941.11.05, kuva SA-kuva-arkisto

*Inkilän Kylätoimikunta
toivottaa lukijoille*

*Rauhallista Joulun aikaa ja
Hyvää Uutta Vuotta*

tämän Inkilästä Helsinkiin lähetetyn joulukortin myötä!

INKILÄLEHDEN toimitus:

Hannele Inkinen

Puotilantie 11 49, 00910 HELSINKI puh. 050 581 2434,
email: hannele.inkinen@kolumbus.fi

Petri Inkinen

Seittemänmiehenkatu 50, 05830 HYVINKÄÄ,
puh. 040 060 0389, email: petri.inkinen@pp.inet.fi

Teija Sipiläinen

Koivistonpolku 5 A, 12400 TERVAKOSKI
puh. 050 500 0477, email: teija.sipilainen@elisanet.fi

Minna Hölttä

Tikinmaantie 24, 37630 VALKEAKOSKI
puh. 050 589 2321, email: mholтта@kolumbus.fi

OSOITTEENMUUTOKSET JA LEHTIMAKSUT:

Inkeri Keijamaa: puh. 045 322 8969,
email: inkeri.keijamaa@phnet.fi; Jos maksat jonkun
muun lehden kuin omasi, ilmoita viestikentässä lehden
saajan nimi. Viitenro: 2260

INKILÄN JUHANNUS -LEHTEEN 2023 tulevat kirjoitukset
ja muu aineisto 10.5.2023 mennessä Hannelelle.

Inkila.yhdistysavain.fi
www.facebook.com/inkilä

ISSN 1235-600X

Grano Oy, Helsinki 2022

